

Rīgas Politehniskā institūta Komercijas nodaļas 1911. gada absolventi

Alīda Zigmunde, Riga Technical University, Dzintra Atstāja, BA School of Business and Finance

Kopsavilkums. Atzīmējot augstskolas 150 gadu darbību 2012. gadā, atcerējamies pazīstamākos absolventus, tostarp 1911. gada Komercijas nodaļas absolventu, Latvijas Republikas pirmo ārlietu ministru Zigfrīdu Annu Meierovicu. 1911. gadā Komercijas nodaļu beidza 45 absolventi. Viņu dzīve un darbība bijusi visai atšķirīga – viņi strādājuši gan privātās, gan valsts iestādēs, vadījuši tirdzniecības uzņēmumus, strādājuši par skolotājiem dažādās pilsētās un valstīs. Starp ievērojamākajiem 1911. gada absolventiem jāmin arī Igaunijas Valsts prezidents (1922– 1923) Juhans Kuks un latviešu politiķis, žurnālists un pedagogs Oto Nonācs.

Atslēgas vārdi: Rīgas Politehniskais institūts, Tirdzniecības nodaļa, 1911. gada absolventi.

Komercijas (līdz 1896. gadam – Tirdzniecības) nodaļa (fakultāte) bija viena no jaunākajām Rīgas Politehniskajā skolā, kas darbību uzsāka 1862. gadā, un pirmās nodaļas – Inženieru, Ķīmijas/Ķīmijas tehniskā un Lauksaimniecības sāka darboties jau 1863. gadā, bet Tirdzniecības tikai 1868. gadā. No 1862. līdz 1896. gadam šīs privātās mācību iestādes oficiālais nosaukums bija Rīgas Politehniskā skola (saukta arī par Rīgas Politehnikumu) un mācību valoda tajā bija vācu. 1896. gadā tā tika reorganizēta par valsts augstskolu – Rīgas Politehnisko institūtu (RPI) ar krievu mācību valodu un nodaļu pārdēvēja par Komercijas nodaļu. Sākumā mācību ilgums Komercijas nodaļā bija divi, vēlāk trīs, bet 1896. gada RPI statūtos ierakstīja, ka trīs ar pusi gadi. Lauksaimniecības nodaļā bija jāmācās četrus gadus, bet citās – piecus gadus [1].

Nepieciešamība pēc tirdzniecības speciālistiem ar augstāko izglītību Rīgā radās ap 19. gadsimta vidū, kad strauji pieauga iedzīvotāju skaits. Rīga pamazām veidojās par vienu no ražošanas un tirdzniecības centriem Krievijas impērijā [2]. Turklāt 19. gadsimta 2. pusē visā Krievijā pieauga izglītības līmenis tirgotāju vidū [3]. Pirmais speciālists, rīdzinieks Ādolfs Kemfe, Tirdzniecības nodaļu beidza 1871. gadā un togad bija vienīgais šajā nodaļā. Pēc 40 gadiem, 1911. gadā, Komercijas nodaļu jau beidza 45 absolventi, kas togad bija lielākais absolventu skaits starp 6 augstskolas nodaļām [4]. Visi absolventi sāka studijas 20. gs. sākumā, un visātrāk tās beidza Jevgēnijs Rozenojers, kas sāka studēt 1908. gadā. Vienpadsmit nākamie absolventi studijas sāka 1907. gadā, bet vairāki pirms tam bija studējuši citās nodaļās un pēc tam izvēlējušies studēt komerciju. Starp viņiem maz tādu, kas sāka studēt 17 – 18 gadu vecumā, vairums pēc 20 gadu vecuma, bet vecākais students, Kārlis Liepiņš, iestājās 33 gadu vecumā un beidza RPI, kad viņam bija jau 37 gadi [5]. Magnuss Alfrēds Oše sāka studēt 22 gadu vecumā 1895. gadā, studēja 16 gadus un saņemot diplomu bija 38 gadus vecs. Toreiz studijas nebija organizētas pēc kursu principa, un tikai pirms Pirmā pasaules

kara noteica maksimālo studiju ilgumu – 8 gadus. RPI dokumentos nav uzrādīta studentu tautība, bet reliģiskā piederība. Tā no 45 jauniešiem 24 bija luterāņi, 13 jūdi, 5 pareizticīgie un 3 katoļi [6]. Studentu un absolventu tautība atklājās iepazīstoties ar viņu autobiogrāfijām, studentu korporāciju apkopotajām ziņām un citiem dokumentiem, kas apkopoti RTU Vēstures muzejā. Izrādās, ka starp 1911. gada absolventiem visvairāk bijis latviešu – 40 %, bet ebreju – 29 %, pārējo tautību (poļu, krievu un vāciešu) absolventu skaits togad bija krietni mazāks. Toreiz studēja tikai vīrieši un pirmās sievietes uztēma RPI tikai 1917. gadā pēc Februāra revolūcijas Krievijā.

20. gs. sākumā tagadējās Latvijas teritorijā tika nodibinātas pirmās komerciskolas – vidējās speciālās mācību iestādes, kas gatavoja grāmatvežus, kantoristus un citus finanšu un tirdzniecības speciālistus. Pirmā, Rīgas Biržas komerciskola sāka darboties 1901. gadā. Daļa komerciskolu absolventu turpināja izglītību augstskolās, tostarp Rīgas Politehniskajā institūtā. No 1911. gada 45 absolventiem 11 bija beiguši komerciskolas, tostarp Rīgā – A. Frankmans, Š. Gurovičs, I. Kalvers, Z. A. Meierovics, I. Mulners, J. M. Vovsi, B. Zaks, Pēterburgā – V. Rozovskis, Liepājā – Z. Šusterovičs, Ā. Volpe, Maskavā – P. Kāns. 19. gs. beigās un 20. gs. sākumā populāras bija arī tirdzniecības skolas un pirmo atvēra jau 1898. gadā Rīgā. Ja 1910./11. mācību gadā Krievijā bija 100 tirdzniecības skolas [7], tad tagadējā Latvijā vien, pēc autoru personīgajos arhīvos atrodamajam ziņām, to bijis vairāk nekā desmit, jo tās Baltijā bija īpaši populāras.

Absolventi saņēma atšķirīgus diplomus. Lielākajai daļai (38) tika izdoti komercijas zinātņu kandidāta pirmās šķiras diplomu, kas deva tiesības valsts dienestā ieņemt amatu ar

1. att. Absolventa Zigfrīda Meierovica diploma kopija.

atalgojumu pēc 12. kategorijas, bet 7 absolventiem izsniedza komercijas zinātņu kandidāta otrās šķiras diplomus, kas nozīmēja, ka valsts dienestā viņiem algas maksāja pēc 14.

kategorijas, kas bija mazāk nekā 12. kategorijas darbiniekiem. Lielākā daļa absolventu saņēma komercijas zinātņu kandidāta pirmās šķiras diplomu, jo viņu sekmes bija labas un teicamas, bet, ja pārbaudījumu vērtējumā bija viduvējas atzīmes, nācās samierināties ar 2. šķiras diplomu. Reizē jāatzīst, ka ne viens vien absolvents, kas nesaņēma labāko diplomu, dzīvē daudz sasniedza ar cītīgu un godīgu darbu, bet privātajos uzņēmumos algu maksāja pēc to vadītāju ieskatiem un finansiālajām iespējām, kā arī pēc darbinieka padarītā darba.

Komerskolām un tirdzniecības skolām, kā arī Rīgas Politehniskajam institūtam un citām augstskolām bija nepieciešami pedagogi, tostarp ar augstāko komercijas izglītību. Krievijā profesoru un arī skolotāju algas nebija lielas. RPI mācībspēki līdztekus darbam augstskolā strādāja vēl citur – skolās, uzņēmumos utt. Lai gan Rīgā par profesoru trūkumu nevarēja žēloties, Krievijā, kuras sastāvā toreiz atradās tagadējā Latvijas teritorija, jauni un centīgi cilvēki lielākoties vēlējās tomēr strādāt labāk atalgotu darbu, tāpēc norisa diskusijas par atalgojuma palielināšanu profesoriem un rezultātā algas pamazām palielināja [8]. Neviens no 1911. gada absolventiem par profesoru nekļuva, bet vismaz 8 no viņiem ir bijuši pedagogi. Alberts Pālēns 1919. gadā tika ievēlēts par pasniedzēju Donskas komercinstitūtā, vēlākajā Tautas saimniecības institūtā Rostovā pie Donas, taču 1921. gadā viņš nolēma atgriezties dzimtenē un no darba institūtā aizgāja [9]. Komerskolā Pleskavā strādāja Andrejs Lankovskis, Tērbatā un Rēvelē (tagadējā Igaunijā) – Johans Sihvers, kas bija arī tirdzniecības skolas vadītājs, bet tirdzniecības skolās Daugavpilī un Viļņā un komerskolā Valmierā – Alberts Pālēns, V. Olava komerskolā Rīgā – Zigfrīds Anna Meierovics, Roberts Zubāns strādāja Novomoskovskas ģimnāzijā Krievijā, bet Johans Šulcs – komerskolā Pēterburgā un vācu skolās Ventspilī un Jelgavā [10]. Liepājā un Rīgā par skolotāju ir strādājis Oto Nonācs [11]. Viņš pirms tam 1900. gadā bija beidzis Valkas skolotāju semināru. A. Činkas tirdzniecības skolā Liepājā 1913./14. mācību gadā strādāja Juris Role. 20. gados un 30. gados viņš strādāja par skolotāju Valsts Liepājas tehnikumā, Liepājas Valsts 1. vidusskolā un Liepājas komercinstitūtā [12]. 20. gadu beigās Johans Šulcs ar lielu aizrautību un labi strādāja par krievu valodas skolotāju Ventspilī, bet pēc darba skolā vakaros un brīvdienās strādāja pie krievu valodas lasāmās grāmatas sastādīšanas. Ādolfs Immermanis 30. gados strādāja par komercpriekšmetu skolotāju žīdu vakara ģimnāzijā „Hamore” [13]. Alberts Pālēns par nopelniem izglītības darbā 1938. gada nogalē saņēma Atzinības krustu [14].

Daži absolventi strādāja jau studiju laikā, piemēram, J. Rapa jau no 1910. gada palīdzēja radiniekiem grāmatu apgādā un, šķiet, visātrāk tika par firmas līdzīpašnieku. Pēc RPI absolvēšanas viņš kļuva par grāmatu veikala īpašnieku, bet 1912. gadā kopā ar grāmatnieku Arturu Valteru nodibināja komanditsabiedrību „A. Valters, J. Rapa un biedri”. Aleksandrs Frankmans jau studiju laikā darbojās vietējās un ārzemju firmās par grāmatvedi. Studentu vidū populāra bija naudas pelnīšana ar privārstundām. Tā līdzekļus iztikai un studiju naudai pelnīja arī Komercijas nodaļas studenti Zigfrīds Anna Meierovics, Roberts Zubāns un citi [15].

Pēc studijām absolvents Luijs Strazdiņš bija būvuzņēmēja un filantropa Kārļa Morberga īpašumu pārvaldnieks, bet citi atrada nodarbošanos specialitātē Rīgā, Pēterburgā, Maskavā.

Pavels Slobodkins kopā ar tēvu rūpējās par koku eksportu Liepājā, bet Pāvels Zaicevs darbojās ģimenes olu tirdzniecības uzņēmumā Pēterburgā. Latviešu laikrakstu izdošanā iesaistījās O. Nonācs. Bankās sākumā Rīgā, pēc tam Polijā strādāja Valentījs Milers, bankā Maskavā – S. Baļevs, bet Latvijas bankās – Juris Role. Jau 1912. gadā noslēdzās absolventa Pinhasa Kāna mūžs un darbība ģimenes eksporta un importa firmā Rīgā. Laika gaitā absolventu nodarbošanās mainījās [5, 9].

20. gadsimtā risinājās dažādi notikumi. Tie studenti, kas iestājās RPI pirms 1906. gada, piedzīvoja augstskolas slēgšanu 1905. gada sākumā, tad no 1905. gada oktobra līdz 1906. gada aprīlim [16] sakarā ar 1905.–1907. gada revolucionārajiem notikumiem un viņiem nācās izšķirties, ko darīt tālāk. Daļa studentu cerēja, ka RPI atkal drīz vien atsāks darbu un gaidīja, bet daļa, apjaušot visai neskaidrā stāvokļa neprognozējamību, devās studēt uz citām augstskolām. Tā no 1911. gada absolventiem Arvīds Pusels 1906. gadā iestājās Leipcigas Universitātē, bet, kad RPI atsāka darbību, atgriezās Rīgā. Igaunis J. Kuks par dalību revolucionārajos notikumos 1907. gadā bija uz laiku izslēgts no augstskolas [17, 18]. Revolūcijas laikā uzvirzījās jautājums par mācību valodu, un studenti piedzīvoja visai neierastu nodarbību likumu zinībās – profesors Karls fon Šillings 1906. gada 11. septembrī uzstājās ar pirmo lekciju latviešu valodā par tematu „Kas ir valsts, likums un tiesības?” Profesora minētie piemēri saistībā ar pēdējiem revolucionārajiem notikumiem izraisīja neapmierinātību studentos, kas sāka protestēt, tāpēc uz lekcijas otru pusi lektors neieradās [19].

Drīz vien pēc augstskolas diploma saņemšanas absolventi piedzīvoja Pirmo pasaules karu. Karadienestā tika iesaukti gan absolventi, gan studenti. 1911. gada absolvents Johans Šulcs turpināja izglītību Pēterburgas Psihoneiroloģiskajā institūtā un pēc tam Pēterburgas Arheoloģiskajā institūtā, taču iesāktās studijas bija jāpārtrauc. J. Šulcs 1915. gadā beidza Vladimira kara skolu Pēterburgā, tika iesaukts kara dienestā un piedalījās Pirmajā pasaules karā [20]. Krievijas armijā dienēja arī Roberts Zubāns, kas 1919. gadā pazuda bez vēsts. Liela daļa tagadējās Latvijas iedzīvotāju devās bēgļu gaitās uz Krieviju, tostarp RPI absolventi un studenti. No 1915. līdz 1918. gadam evakuācijā Maskavā darbojās RPI. Mūsu senākās augstskolas audzēkņi piedalījās Latviešu bēgļu apgādāšanas centrālkomitejas dibināšanā 1915. gada 30. augustā (12. septembrī) Pēterburgā, kuru vadīja 1904. gada Tirdzniecības nodaļas absolvents Vilis Olavs-Plute. Centrālkomitejas kultūrbiroju Maskavā vadīja Z.A. Meierovics. Komiteja ierīkoja skolas, slimnīcas, organizēja koncertus un teātra izrādes, izsniedza pabalstus [21]. Pēc 1917. gada Februāra revolūcijas Krievijā neokupētajā tagadējās Latvijas teritorijā tika veidotas jaunas partijas, pašvaldības un te tika spriests un domāts par Latvijas turpmāko likteni. 1917. gada 30. novembrī Valkā dibinātajā Latviešu pagaidu nacionālajā padomē darbojās 1911. gada absolvents Z. A. Meierovics. Padome iezīmēja ceļu Latvijas valstij un tās ārlietu nodaļas vadītājs Meierovics 1918. gada vasarā devās uz Angliju popularizēt Latvijas patstāvības ideju, 23. oktobrī tikās ar Anglijas ārlietu ministru A. Dž. Belfūru, kas apstiprināja minēto padomi kā Latvijas *de facto* neatkarības garantu.

Latvijas Republikas proklamēšanas aktā 1918. gada 18. novembrī piedalījās seši RPI audzēkņi, tostarp 1911. gada

absolvents Oto Nonācs, kas atzina, ka „mums ir jābūt pateicīgiem tiem vēsturiski politiskajiem apstākļiem, kuri mums darījuši par iespējamu ne tikai valstiski domāt, bet arī šīs domas realizēt” [22]. Latvijas Republikas diplomātiskās atzišanas veicināšanā un starptautiskās autoritātes vairošanā nozīmīga loma bija RPI absolventam Zigfrīdam Annai Meierovicam, kas 1918. gada 19. novembrī kļuva par Latvijas ārlietu ministru. Šo posteni viņš ieņēma līdz 1924. gada 27. janvārim, tad vēlreiz no 19. decembra līdz 1925. gada 22. augustam, kad traģiskā autokatastrofā noslēdzās viņa mūžs. Bez tam Meierovics pildīja arī Latvijas ministru prezidenta pienākumus (1921. 19. VI – 1923.26. I; 1923. 28. VI – 1924. 26. I). Latvijas Brīvības cīņu laikā, 1919. gada augustā viņš vairākkārt apmeklēja kaujas līniju Austrumu frontē un uzmundrināja karavīrus, bet oktobrī iestājās Studentu bataljonā, kura formēšanā un darbībā piedalījās „politehniķi”. Par uzmundrināšanu un drošsirdību, apmeklējot karavīrus, Meierovics tika apbalvots ar tā laika Latvijas augstāko militāro apbalvojumu – Lāčplēša Kara ordeni. Bez tam viņš apbalvots arī ar Triju Zvaigžņu ordeni un ārvalstu ordeņiem [23].

Kā zināms, 1918. gada februārī neatkarību ieguva arī Igaunija. Te lieli nopelni RPI 1911. gada absolventam Johanam (Juhanam) Kukam, kas bija viens no Igaunijas neatkarības manifesta sastādītājiem, pildījis finanšu (1918 – 1920), tirdzniecības un rūpniecības (1920./21.) ministra amatu un bijis arī valsts prezidents (1922. XI – 1923. VIII). 2010. gadā, pieminot J. Kuka nopelnus Igaunijas labā, tika izlaista viņam veltīta pastmarka. Igaunijas parlamentā kā deputāts darbojās Johans Sihvers.

2. att. Absolventa Johana Kuka studiju grāmatīņas vāks.

Pēc Pirmā pasaules kara ne visi latvieši atgriezās dzimtenē un ne visiem izdevās atgriezties, jo jaunizveidotā padomju Krievija neļāva atstāt valsti visiem, kas to vēlējās, un tā daļa kara bēgļu palika strādāt padomju varas pārņemtajā lielvalstī. Plašajā kaimiņvalstī strādāja un dzīvoja arī absolventi, kas Rīgā bija ieradušies tikai studiju nolūkā. RPI Tirdzniecības nodaļas absolventi strādāja gan izvēlētajā profesijā – finanšu komisariātā, tirdzniecības uzņēmumos u. c., gan citās iestādēs. Diemžēl jau drīz vien pēc revolūcijas un padomju režīma nodibināšanas sākās arī represijas, kurās cieta RPI absolventi un studenti. Jau 1921. gadā tika nošauts Tirdzniecības nodaļas

1911. gada absolvents Jevgēnijs Rozenojers, kas tolaik dzīvoja Simferopolē Krimā un tika apvainots pretpadomju aģitācijā [24]. Vēlāk, 1938. gada 11. janvārī, tika nošauts arī vidzemnieks Džons Veispāls, kas dzīvoja un strādāja Ļeņingradā (tagad Pēterburga) un bija kontrolieris pie koku eksporta. Viņu apcietināja jau 1937. gada 28. oktobrī [25].

Pie staļinisma upuriem jāpieskaita arī pēc Latvijas un Igaunijas okupācijas 1940. gadā apcietinātie, uz Krieviju aizvestie un nošautie 1911. gada absolventi – igauņi Johanu Kuku apcietināja 1940. gadā un viņš gāja bojā 1942. gadā (pēc citiem datiem – 1945. gadā, jo oficiālu dokumentu nav), bet igauņis Johans Sihvers un latvietis Oto Nonācs tika deportēti uz Sibīriju 1941. gadā un gāja bojā 1942. gadā [26]. Tā kā neizdevās savākt pilnīgas ziņas par visiem absolventiem, iespējams, ka no padomju režīma cietuši arī citi, taču minētie pieci no 45 absolventiem arī ir gana liels skaits. Jevgēnijs Rozenojers tika nošauts vēl nenasniedzis 40 gadu vecumu, vēl divi nepilnu 60 gadu vecumā, neļaujot realizēties daudzām viņu iecerēm, darbiem. Īpašuma zaudēšanu 1940. gadā pārdzīvoja Jānis Rapa. Padomju vara nacionalizēja viņa uzņēmumu a/s „A. Valters, J. Rapa un biedri”, kas bija izaudzis līdz Eiropas mēroga iestādei. Daudz grūtāk viņam bija samierināties ar apkārt notiekošo, rūpēm par nākotni un ģimeni. Jānis Rapa pazina daudzus un, iespējams, nojauta, ka padomju vara vērsīsies arī pret viņu, tāpēc 1941. gada 30. maijā izdarīja pašnāvību. Pamatots ir uzskats, ka tādā veidā viņš no represijām paglāba ģimeni.

Jāatzīmē, ka akciju sabiedrības „A. Valters, J. Rapa un biedri” grāmatnīca atradās netālu no LU ēkas – Teātra ielā 11 – un piedāvāja LU studentiem gan dažādas vārdnīcas, gan mācību grāmatas, tostarp arī RPI bijušo mācībspēku (M. Berlova, V. Ļebedinska, A. Mēdera u. c.), kā arī RPI absolventu (P. Budņikova, O. Luca u. c.) mācību grāmatas krievu valodā. Nepieciešamās grāmatas studenti varēja pasūtīt, bet, ja tobrīd nebija naudas literatūras iegādei, bija iespēja to pirt uz nomaksu. Grāmatnīcas žurnālu nodaļa pieņēma pasūtījumus uz periodiskajiem izdevumiem visās pasaules valodās. Te bija arī plašs rakstāmlietu klāsts [27]. Jānis Rapa atbalstīja studentu izglītības centienus un tādā veidā ieguva savam uzņēmumam vairāk klientu, kas vairoja uzņēmuma ieņēmumus.

Absolventu vairums piedzīvoja arī Otro pasaules karu, kaut gan armijā vecuma dēļ viņus neiesauca. 1939. gadā uz Vāciju repatriējās Johans Šulcs, kas kopš 20. gadiem strādāja par skolotāju, un tirgotājs Arveds Pusels [28]. Abi mūža pēdējos gadus pavadīja Vācijā. Traģisks bija ebreju liktenis. Absolvents Ādolfs Immermanis Otro pasaules karu sagaidīja Latvijā, bet ebrejiem izdzīvot bija maz izredzu un dzīvi palika visai nedaudzi, taču starp viņiem Immermaņa nebija un diez vai kādreiz uzzināsim par šīs personības mūža nogali.

Tirdzniecības nodaļas studenti, līdzīgi kā citās nodaļās studējošie, iesaistījās RPI studentu organizācijās. Daļa studentu darbojās studentu korporācijās un no 1911. gada absolventiem te būtu minami K. Dombrovskis, V. Skujskubre, L. Strazdiņš, kas darbojās latviešu korporācijā „Selonija”, Z. A. Meierovics, O. Nonācs, J. Rapa un R. Zubāns pārstāvēja latvisko „Talaviju”, poļu „Velicijā” iestājās V. Milers un M. Dzevuļskis [29], vācu „Concordiai Rigensis” pievienojās Arveds Pusels, bet igauņi J. Kuks un J. Sihvers atrodami „Vironias” sarakstos [30]. RPI Igaunņu studentu atturības

biedrībā studiju gados Rīgā darbojās vēlākais Igaunijas prezidents J. Kuks [31]. 1910. gadā dibinātajā RPI beidzēju biedrībā darbojās Teodors Stabulītis [32].

Pārlūkojot visai nepilnīgās 45 absolventu biogrāfijas, varam secināt, ka augstskolas kādreizējie studenti piedzīvoja dažādas varas un dažādus laikus, tikpat dažāds bija viņu liktenis, kas nesaraujami saistīts ar notikumiem Latvijā, Krievijā un Eiropā. Absolventi strādāja tirdzniecībā, bija skolotāji, sabiedriskie darbinieki un politiķi, un tas raksturo arī RPI absolventus kopumā. Vairāku absolventu mazbērni un mazmazbērni dzīvo un strādā Latvijā un iespējams, ka ir studējuši vai strādājuši RPI vai RTU, taču, lai izsekotu kaut dažu dzimtu darbībai, būtu jāveic darbietilpīgs un ilgs pētījums. Ir zināms, ka absolventa Ā. Immermaņa vedekla Klāra Immermane ilgus gadus strādāja RPI par angļu valodas pasniedzēju.

21. gadsimtā joprojām darbu turpina J. Rapas dibinātais SIA „Apgāds „Valters un Rapa””, bet 20. gadsimta vēstures grāmatās arvien min J. Kuka, O. Nonāca, un Z. A. Meierovica vārdus. Pēc Meierovica 125. dzimšanas dienas, 2012. gadā, sakarā ar RTU 150 gadu jubileju par RTU Goda biedru (*post mortem*) tika ievēlēts Z. A. Meierovics. Viņam par godu Rīgas centrā atrodas Zigfrīda Annas Meierovica bulvāris, bet Jūrmalā ir Zigfrīda Meierovica prospekts.

RPI TIRDZNIECĪBAS NODAĻAS 1911. GADA ABSOLVENTU SARAKSTS

1. Simeons Baļevs (1880 – ?)
2. Kārlis Dombrovskis (1884 – 1949),
3. Mihails Dzevuļskis (1883 – pēc 1924),
4. Eduards Eglītis (1887. 31. VII – ?),
5. Roberts Aksels Feldmanis (1881 – ?),
6. Barons Kurts Firks (1885 – ?),
7. Aleksandrs Frankmans (1886 – ?)
8. Vilhelms Gulbis (Niedre) (1885 – ?)
9. Šmulis (Zamuels) Gurovičs (1882 – ?)
10. Ādolfs Immermanis (1885 – pēc 1940. g.)
11. Anatolijs fon Junks (1883 – ?),
12. Rihards Kalniņš (1880 – ?),
13. Ilja Kalvers (1886 – ?).
14. Pinhas Kāns (1884 – 1912),
15. Dmitrijs Koreņevs (1882 – ?),
16. Juhans (Johans) Kuks (1885 – 1942),
17. Andrejs Lankovskis (1881 – ?),
18. Kārlis Liepiņš (1874 – ?),
19. Teodors Lurī (1889 – ?),
20. Zigfrīds Anna Meierovics (1887 – 1925),
21. Valentijis Milers (1878 – 1962),
22. Izaks Mulners (1886 – ?),
23. Oto Nonācs (1880 – 1942),
24. Magnuss Alfrēds Oše (1873 –)
25. Alberts Pālenis (1886 – 1978),
26. Arveds Pusels (1881 – 1953),
27. Jānis Rapa (1885 – 1941),
28. Juris Role (1883 – 1942),
29. Jevgēnijs Rozenojers (1883 – 1921 (?)),
30. Venjamins Rozovskis (1887 – ?),
31. Johans Sihvers (1882 – 1942),
32. Vilhelms Skujskubre (1883 – ?)

33. Pāvels Slobodkins (1889 – ?),
34. Teodors Stabulītis (1879 – ?),
35. Luijs Strazdiņš (1883 – ?),
36. Johans Šulcs (1878 – 1974),
37. Zālmans Šusterovičs (1884 – ?),
38. Aleksandrs Trepka (1880 – ?),
39. Džons Veispāls (1880 – 1938),
40. Ārons Volpe (1882 – ?),
41. Josels Movša Vovsi (1882 – ?)
42. Matvejs Zahers (1886 –),
43. Pāvels Zaicevs (1887 – ?),
44. Bērs Zaks (1886 – 1941),
45. Roberts Zubāns (1889 – 1919 (?)).

LITERATŪRA

- [1] Statuti Rīgas politeknikas institutam. *Baltijas Vēstnesis*. 1896, Nr. 167.
- [2] Stradiņš, J. Ekonomikas izglītības pirmsākums Latvijā. *Ekonomikas augstākā izglītība laukiem*. Jelgava: LLU, 2003, 27. lpp.
- [3] Гончаров, Ю. М. *Городская семья Сибири второй половины XIX – начала XX вв.* Барнаул: Алтайский государственный университет, 2002, с. 295.
- [4] *Festschrift zum fünfzigjährigen Jubiläum des Riga'schen Polytechnischen Instituts: 1862–1912*. Riga: Häcker, 1912, Tabelle 1.
- [5] *Album Academicum des Polytechnikums zu Riga: 1862 – 1912*. Riga: Jonck&Poliewsky, 1912, S. 614.
- [6] Latvijas Valsts vēstures arhīvs (LVVA) 7175. f., 1. apr., 1880. l. *RPI absolventu diplomu kopijas, 1910. – 1911. g.*
- [7] Зырянов, А. В. История становления и развития коммерческого образования в дореволюционной России. *История*. 2012, № 9, с. 47.
- [8] Krievijas profesoru sastāva pavairošana un uzlabošana. *Latvija*. 1908, Nr. 186.
- [9] LVVA 1632. f., 1. apr., 15715. l. *Skolotāja Alberta Pālena personālieta*.
- [10] *Album Academicum Rижского Политехнического Института, 1862–1912*. Рига: Юнкъ и Полиевскій, 1912, 815 с.
- [11] *Latvijas Brīvības cīņas: 1918 – 1920. Enciklopēdija*. Rīga: Preses nams, 1999, 379. lpp.
- [12] LVVA 1632. f., 1. apr., 17916. l. *Skolotāja Jura Roles personālieta*.
- [13] LVVA 1632. f., 1. apr., 7939. l. *Skolotāja Ādolfa Immermaņa personālieta*.
- [14] *Ar Atzinības krustu apbalvotie*. Jaunākās Ziņas, 1938, Nr. 291, 16. lpp.
- [15] *Talavija 1900 – 1925*. Rīga, 1928, 94., 96., 103. lpp.
- [16] LVVA 7175. f., 1. apr., 25. l. *Dokumenti sakarā ar nemieriem Rīgas Politehniskajā institūtā, 1905., 1906. g.*
- [17] LVVA 7175. f., 1. apr., 4248. l. Johana Kuka lekciju grāmatiņa.
- [18] LVVA 7175. f., 1. apr., 1908. l., 2. lp. *RPI studentu reģistrs*.
- [19] *Latviešu republika Rīgas politehnikā*. Balss, 1906, Nr. 192.
- [20] LVVA 1632. f., 1. apr., 21348. l. *Skolotāja Johana Šulca personālieta*.
- [21] *Augstākās tehniskās izglītības vēsture Latvijā. 1. daļa*. Rīga: RTU, 2002, 106. lpp.
- [22] *Silde, Ā. Pirmā Republika*. Rīga: Elpa, 1993, 172. lpp.
- [23] *Lāčplēša Kara ordeņa kavalieri*. Rīga: Jāņa sēta, 1995, 344. lpp.
- [24] *Реабилитированные историей. Автономная Республика Крым. Книга пятая*. Симферополь: Антикава, 2008, с. 86.
- [25] www.vseadresa.org/...2/repression-0-Россия [skatīts 08.01.2013]
- [26] *Aizvestie: 1941. gada 14. jūnijs*. Rīga: Latvijas Valsts arhīvs: Nordik, 2007, 428. lpp.
- [27] *Latvijas Universitāte: kalendārs 1929 – 1930 (sast. K. Upesleja)*. Rīga: Valters un Rapa, 1929, 182. lpp.
- [28] *Izceļojošo vācu tautības pilsoņu saraksts*. Rīga: Iekšlietu ministrijas Administratīvā departamenta izdevums, 1940, 1158., 1430. lpp.
- [29] Гриневич, И. И., Гросвальд, И. Я. *Выдающиеся поляки - выпускники Рижского политехнического института, (1862-1918)*. Рембате; Рига: SLU, 2012, с. 103, 126.
- [30] *Rīgas Politehnikums: 1862.-1919. g. ; Album Academicum (1912.-1919. g.)*. Rīgā: Latvijas Universitātes Studentu grāmatnīca, 1938.
- [31] LVVA 7175.f., 1. apr., 347.l., 127. lp. *RPI Igauniju studentu atturības biedrības dalībnieku saraksts, 1908./09.m. g.*
- [32] *Отчет о деятельности Общества окончивших Рижский политехнический институт за 1913/14 годы*. Рига: тип. Гемпель, 1914, с. 31.

2013/21

Alida Zigmunde, Dr. paed., Specialist (1989–2007) and since 2007 Senior researcher at the Institute for Humanities at the Riga Technical University. Main academic interests: the history of pedagogy in Europe, the history of the institutions of education, of private schools and the history of pedagogy of universities. Address: Rīga, Āzenes iela 14/24 – 309, LV – 1048; Phone +371 29869642, e-mail: Alida.Zigmunde@rtu.lv

Dzintra Atstāja, Dr. oec., Associated Professor at the Department of Entrepreneurship and IT in BA School of Business and Finance (Latvia); member of the European Society for the History of Economic Thought and the Latvian Association of Economics. Main academic interests: macroeconomics and sustainable development, history of economics, civil defence and work safety. Address: K.Valdemara Street No 161, Riga, LV – 1013; Phone +371 29412245, e-mail: dzintra.atstaja@ba.lv

Alida Zigmunde, Dzintra Atstāja. Graduates of the Department of Commerce of the Riga Polytechnical Institute of the year 1911

The Department of the Commerce (Trade) of the Riga Polytechnical Institute is one of the most recent departments – founded in 1868. Celebrating the 150 year anniversary of the University in 2012, the most prominent graduates were remembered, one of whom is Zigfrīds Anna Meierovics – the first Minister of Foreign Affairs of the Republic of Latvia, graduated from the Riga Polytechnical Institute in 1911. He was one of 45 graduates of the Department of Commerce, the department which had the largest number of graduates in 1911 compared to the other six departments of the Riga Polytechnic Institute. The graduates have taken different paths in their lives – as employees of private and governmental institutions, managers of commercial enterprises, teachers in various cities and countries (Latvia, Estonia, Russia, and Poland). The group of graduates has been ethnically diverse – containing Jewish, Estonian, Russian, Polish, German, and Latvian (40 % of graduates). One of the most recognizable graduates is Juhan Kukk, the president of Estonia (1922–1923). Another prominent graduate is the Latvian politician, journalist, and pedagogue Oto Nona.

Алида Зигмунде, Дзинтра Атстая Выпускники 1911 года Коммерческого отделения Рижского Политехнического института

Коммерческое (торговое) отделение Рижского политехнического института является одним из самых молодых – оно было основано в 1868 году. Празднуя 150-лет деятельности университета в 2012 году, вспомнили самых известных выпускников, в том числе Зигфрида Анну Мейеровица, у которого был 125-летний юбилей. Первый министр иностранных дел Латвийской республики З. А. Мейеровиц закончил Рижский Политехнический институт в 1911-м году и был одним из 45 выпускников Коммерческого отделения. В том году было именно на Коммерческом отделении было наибольшее число выпускников среди 6 факультетов института. Жизнь и деятельность выпускников была разная – они работали в частных и государственных учреждениях, руководили торговыми компаниями, работали в качестве учителей в разных городах и странах – Латвии, Эстонии, России, Польши и были разной этнической принадлежности (национальности)– евреи, эстонцы, русские, поляки, немцы, латыши (40% выпускников). Среди наиболее заметных выпускников 1911 года также президент Эстонии (1922 – 1923) Юхан Кук и латвийский политик, журналист и педагог Отто Нона.